ÖTEKİ YAYINEVİ ÇOCUK KİTAPLIĞI

ÖZDİSİPLİNİN ÖNEMİ

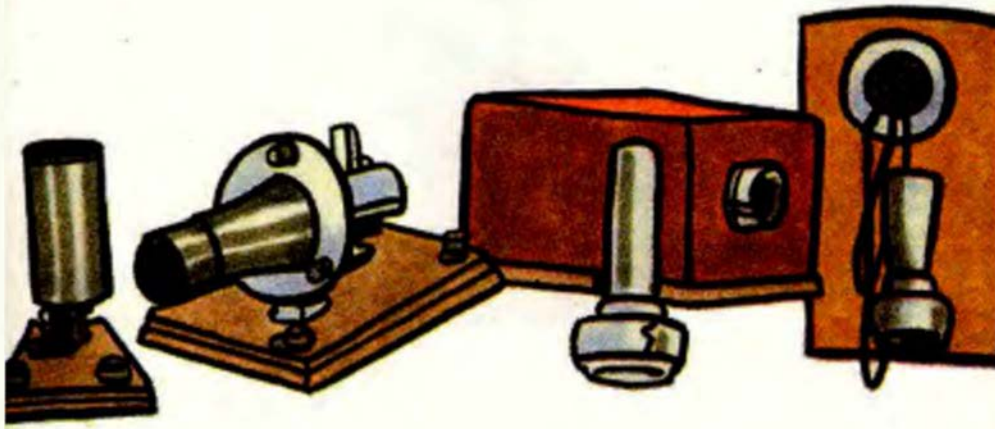
ALEKSANDER GRAHAM BELL'İN ÖYKÜSÜ

Ann Donegan Johnson

ÖZ DİSİPLİNİN ÖNEMİ

ALEKSANDER GRAHAM BELL'İN ÖYKÜSÜ

ANN DONEGAN JOHNSON

ÖTEKİ YAYINEVİ ÇOCUK KİTAPLIĞI

ÖZ DİSİPLİNİN ÖNEMİ
ALEKSANDER GRAHAM BELL'İN ÖYKÜSÜ

ÖTEKİ YAYINEVİ
Çocuk Kitapları

YAPIM
Öteki Ajans

EDİTÖR
Hasan Uysal

REDAKTÖR
Mümtaz İdil

TÜRKCESİ
Emre Ak

BASKI
Emel Matbaası

ÖTEKİ, Açı Yayıncılığın kuruluşudur.

YÖNETİM YERİ
Mediha Eldem Sokak 52/1
06421 Kızılay/ANKARA
Tel: 312 435 38 33
Fax: 312 433 96 09

ISBN 975-8012-90-8

Bu öykü, öz disiplini ve diğer insanlara olan derin ilgisi sonucu, yaşadığı çağın en önemli buluşlarından bir bölümünü gerçekleştiren Aleksander Graham Bell ile ilgilidir. Burada okuyacağınız öykü, Bell'in yaşamındaki gerçek olaylar üzerine kurulmuştur.
(Aleksander Graham Bell ile ilgili ayrıntılı bilgileri sayfa 63'te bulabilirsiniz.)

Bir zamanlar...

İskoçya'nın Edinburgh kentinde Aleksander Graham Bell adında bir erkek çocuk yaşardı. Ailesi çocuğu Aleks diye çağırırdı. Aleks, çevresine karşı duyarlı ve çok ilgili bir çocuktu.

Babası, Aleks ve kardeşlerini, kente bakan yüksek tepelere gezintiye götürdüğünde, Aleks babasını soru yağmuruna tutardı.

"Bu ne çiçeği baba? Kuşlar kanatlarını çırpmadan nasıl uçabiliyor? Kış geldiğinde, kelebekler nereye gider?"

Baba Bell, bu sorular karşısında gülümserdi. "Ne kadar çok soru soruyorsun Aleks? Bunların tümünü yanıtlayabilmem için, bana biraz zaman tanımalısın." Sonra Baba Bell, doğru yanıtları bulup, çocuğun her sorusunu teker teker yanıtlardı.

Bir gün Bay Bell, Aleks'i bir un değirmenine götürdü. Burada, buğdaylar öğütülerek un haline getiriliyordu. Bu un ile de ekmek yapılıyordu. Aleks her zaman olduğu gibi, yine bin bir soru sorup duruyordu.

Aleks değirmenciye, "buğday kabuklarını tanelerinden nasıl ayırıyorsunuz?" diye sordu.

Değirmenci, "Evet, önemli bir soruna değindin çocuğum," dedi. "Bu oldukça zaman alıcı bir iştir doğrusu. Bizim asıl ihtiyacımız, bu işlem için yararlı olabilecek yeni bir aletin geliştirilmesidir."

O gece yatmadan önce Aleks elini yüzünü yıkarken, aklına bir fikir geldi.

"Belki değirmenci, dişlerimde biriken kirleri fırçamla temizlediğim gibi, buğdayların üstünden, gereksiz dış kabukları fırçalayarak çıkartabilir," diye düşündü.

Aleks ilk bakışta bu fikrini pek beğenmişti. Sonra birden düşündü ki, buğday taneciklerinin her birini teker teker fırçalayarak kabuklarından temizlemek çok ama çok uzun zaman alacak bir iş olurdu. Bu, diş fırçalamak kadar basit bir iş değildi zaten...

Daha sonra, tam yatağında kıvrılmış uyumaya çalışırken, Aleks bu konu üzerinde düşünmeye başladı. Çok düşündü, ama aklına gelen

fikirlerin hiçbiri yeterince doyurucu gelmedi. Pes etmek üzereydi ve göz kapakları da iyice ağırlaşmıştı. Tam uykuya dalmak üzereyken, bir ses duyar gibi oldu. Bu incecik ses, sanki şöyle diyordu: "Üzerinde çalışmakta olduğun buluş, gerçekten de çok ilginç bir şey olacağa benziyor Aleks..."

Bu ses karşısında Aleks çok şaşırmıştı. Şaşkınlıktan gözleri fal taşı gibi kocaman açılmıştı. Her zaman yatağının başucunda duran minik çan, şimdi havada tatlı tatlı uçuyordu. Aleks şaşkınlık içerisinde, "Böyle bir durumla hiç karşılaşmadım," dedi. "Ne yapıyorsun, amacın ne? Dahası çanlar ne zamandan beri hem uçup, hem konuşabiliyor?"

Bu minik tuhaf yaratık, "Benim adım Çançan," dedi. "Senin arkadaşın olmaya ve ihtiyacın olduğu zamanlarda sana destek vermeye karar verdim. Ne de olsa her kaşifin büyük desteğe ihtiyacı vardır."

Aleks sevinç içerisinde gülümsedi. "Çok teşekkür ederim," dedi. Ona bir kaşif gözüyle bakılıyor olunması, doğrusu pek hoşuna gitmişti. Aleks, "Benim babam da bir kaşif," diye anlatmaya devam etti. "Babam sağırlara konuşmayı öğretebilmek amacını taşıyan bir buluş üzerinde çalışıyor. Büyüdüğümde, ben de babam gibi olmak istiyorum."

Yeni arkadaşı Çançan, "olacaksın Aleks," dedi. "Gördüğüm kadarıyla, kaşif olabilmek için gerekli niteliklerden birine fazlasıyla sahipsin: Sende araştırıcı bir kişilik ve zeka var. Tabii, aynı zamanda öz disiplin de gerekir bu iş için. Hem de çok fazla öz disiplin! Bunun üzerinde daha fazla çalışman gerekebilir. Ama merak etme, yanında olup sana bu konuda yardımcı olacağım."

Dürüst bir çocuk olmanın verdiği içtenlikle, Aleks, Çançan'a tüm gerçeği anlatma ihtiyacını duydu. "Ama benim buluşum işe yaramıyor ki," dedi.

"Henüz işe yaramıyor demek daha doğru olur. Ama yeterince üzerinde çalışırsan, şu anda henüz işlevsel olmayan buluşunu geliştirebilirsin. Çevreni iyi gözlemlemeye devam et. Dünyanın senin kullanabileceğin yeni fikirlerle dopdolu olduğunu göreceksin. Şunu asla unutma: Yeni buluşlara ve düşüncelere ulaşmak için, beynini disiplin altına alman en önemli koşuldur!"

Ertesi gün Aleks, babasıyla birlikte yine değirmeni ziyaret etti. Aleks, değirmendeki her şeyi büyük bir dikkatle inceledi. Burada fıçıya benzer bir makine gördü. Bunun içinde kürek biçiminde tahtalar ve tepesinde de bunları çevirmek için bir kol vardı.

Aleks, "İşte bulduml" diye bağırdı. O kadar heyecanlanmıştı ki, ilk anda değirmen çalışanları onun neden bağırdığını kavrayamamışlardı. Anlaşılır bir biçimde konuşabilecek kadar sakinleştiğinde, değirmenin bir köşesine oturup konuşmaya başladılar.

İşçilerden birisi, "Hımm...Kürek yerine fırçalar...Bu işe yarayabilir," dedi. Bir diğeri de, "Büyük miktarda tahılın üzerinden defalarca geçebilir," diye fikrini söyledi. Sonunda, hep bir ağızdan, "Denemeye değerl" diye karar verdiler.

Böylece Aleks'in buluşunu denediler ve işe de yaradı! Çançan haklıydı. Aleks, bir sorun üzerinde çalışırken kendini disiplin altına alır, tüm dikkatini bu konu üzerinde yoğunlaştırırsa, sonunda, bu sorunu çözebiliyordu.

O günden sonra, Aleks sürekli olarak yeni buluşlar üzerinde kafa yoruyor ve bunların işlevselliğini pratik deneyler yaparak araştırıyordu.

Çançan da hemen her zaman Aleks'in yanı başındaydı. İşler iyi gittiğinde çok heyecanlanıyor, işler kötü gittiğinde de Aleks'e moral veriyordu:

"Sakın pes etme Aleks. Doğru yanıtı aramaya devam et. Araştırmak, çok fazla öz disiplin gerektirir. Ancak unutma ki aradığın yanıt elinin altında bir yerdedir."

Aleks, Çançan'ın gerçek olmadığını tabii ki biliyordu. Çançan'ın söylediklerini dinlerken, aslında kendi düşüncelerine kulak verdiğinin farkındaydı. Bunları biliyordu ama böyle iyi bir dostu varmış gibi hayaller kurmak, doğrusu pek de eğlenceli oluyordu. Aleks, kendi kendine, "Buluş yapmak bazen başlı başına bir iş halini alabiliyor. Böyle zamanlarda konuşabileceğim ve bana moral verecek bir dosta ihtiyacım var," diye düşündü.

Bay ve Bayan Bell, yetenekli yavrularıyla gurur duyuyordu. Ancak bu işi biraz da abarttıkları bir gerçekti.

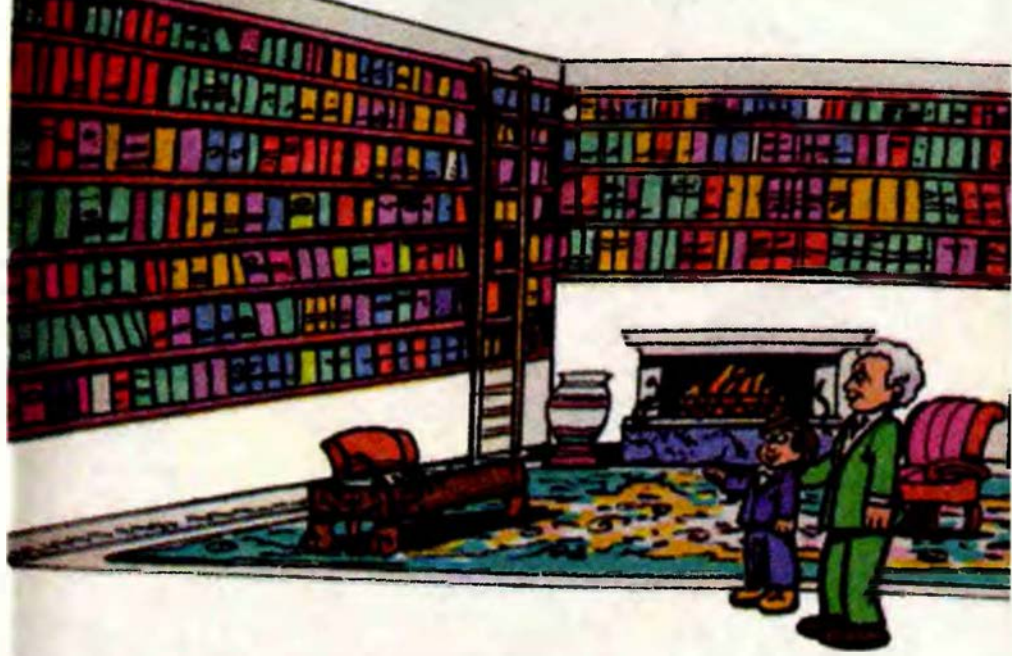
Aleks on beş yaşındayken, bir akşam Anne Bell, eşine, "Büyüdüğünde bir piyanist olacağını hep umut etmiştim," dedi. "Ben Aleks'e piyano dersleri verirken, büyük bir yeteneğin pırıltısı vardı oğlumda. Şimdilerde sanki piyanoya olan ilgisini yitirmiş gibi."

Baba Bell, eşiyle aynı düşüncedeydi; "Biliyorum," dedi. "Sanki artık oğlumuzu ilgilendiren tek şey, buluş yapmak. Bana öyle geliyor ki, okuldaki başarısını da etkiliyor bu."

Anne Bell, "Çok zeki bir çocuk. Her şey hakkında daha fazla ve daha derin bilgiye sahip olmak istiyor," diye ekledi. Sonra karı koca bir süre suskun kaldılar. Oğullarının geleceğini düşünüyorlardı. Birden Anne Bell, sevinçle bağırdı: "Sanırım sorunumuzun çözümünü buldum! Neden oğlumuzu Dede Bell'in yanına göndermiyoruz ki?"

Bu fikir Baba Bell'in de hoşuna gitmişti: "Tabii! Neden daha önce düşünemedim bunu? Dede Bell arzu ve heyecan dolu bir insan, ama aynı zamanda çok da disiplinli. Daha da önemlisi, dedemiz çok iyi de bir öğretmen. Dede Bell, Aleks için çok iyi bir eğitmen olur doğrusu!"

Aleks, böylece bir yıl boyunca dedesiyle birlikte oturmak ve eğitim görmek üzere Londra'ya gitti. Dedesinin yanındaki ilk gününde, Dede Bell, onu, kendi kütüphanesine götürdü. Kütüphanenin rafları boydan boya kitaplarla doluydu. Aleks, büyük bir ilgiyle kitapları inceliyordu.

Dede Bell, "Bu oda, öğrenim ve eğitimle dopdoludur," dedi. Raftan bir kitap aldı ve bunu genç Bell'e uzatarak, "Neden bununla başlamıyorsun?" dedi.

Aleks, dedesine, "Bu kitapların hepsini okudunuz mu?" diye sordu.

Dedesi, "Büyük çoğunluğunu okudum. Bu kitaplar benim için sonsuz bir mutluluk kaynağı oldular," dedi.

"Bunların tümünü benim okumama gerek yok, öyle değil mi?" diye sordu Aleks. Çünkü bunları okuyacak olursa, başka hiçbir şeye zaman kalmayacağından endişe duyuyordu.

Dedesi bu söz üzerine gülümsedi: "Şöyle diyelim, belki hepsini değil. Ama okuyabildiğin kadar çok okumalısın. Bu büyük öz disiplin gerektirecek bir iştir. Ama kafana koyarsan, bunu başarabilirsin Aleks."

Daha sonra odasına çekildiğinde Aleks, Çançan'a sitem etti: "Neden bu kadar çok kitap okumama gerek var anlamıyorum," dedi. "Oysa sen bana, çevremdeki dünyanın fikirlerle dolu olduğunu söylemiştin."

Çançan gülerek, "Kitaplarda da yeni fikirler vardır Aleks," dedi. "Zekanı daima her şeye açık tutmalısın. Her zaman her türlü yeniliğe ve öğretici şeye açık olmalısın. Çok şey öğreneceksin, bunu zamanla göreceksin. Ve dahası, bunları öğrenirken büyük zevk alacaksın. Öz disiplin Aleks, her şeyin anahtarı öz disiplin..."

Aleks kendi kendine mırıldanıyordu: "Öz disiplin... Öz disiplin... Sanırım bana söylenenler doğru. Bu çok emek gerektirecek." Evet, tabii ki bu doğruydu. Bir başka konu hakkında da söylenenler doğruydu: Aleks'in, dedesinin yanında geçirdiği o bir yıl, aralıksız olarak

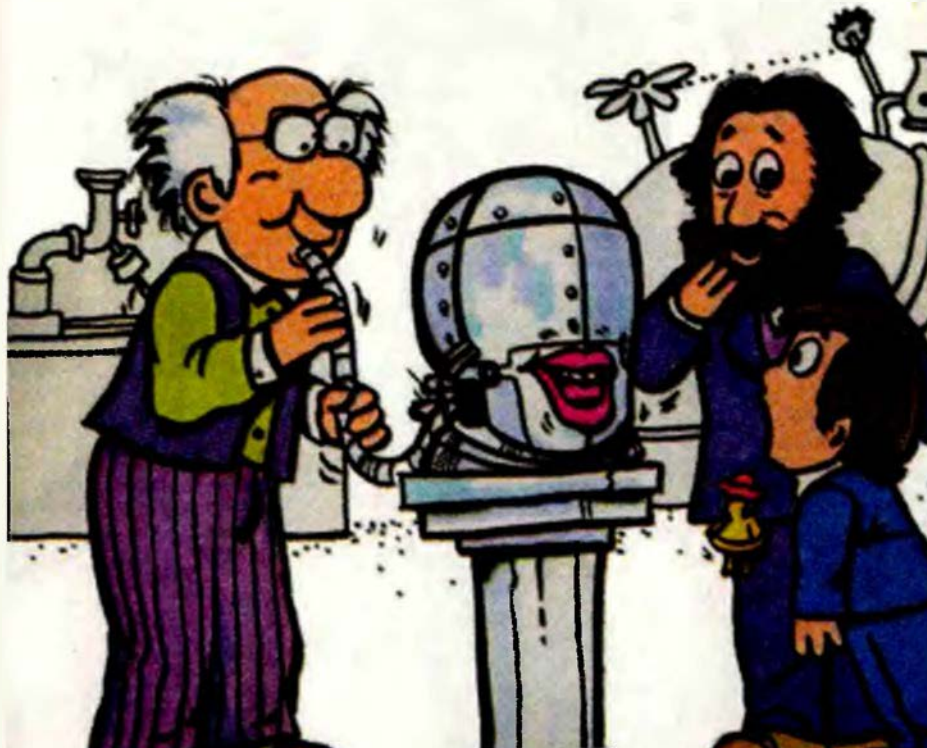
çalışmasını gerektirmişti. Ama bu bir yıl, aynı zamanda pek de eğlenceli geçmişti Aleks için.

Bu bir yılın sonunda, Aleks'i alıp eve dönmek üzere, babası geldi yanına.

"Buradan ayrılmadan önce, seni biriyle tanışmanı istiyorum Aleks," dedi babası. Tanışacağı kişinin ünlü bir bilim adamı olduğunu öğrenince, Aleks'i görmeliydiniz. Adeta sevinçten uçuyordu.

Babası ile bilim adamı sohbet ederken, Aleks bilim adamının çalışma odasını incelemeye koyuldu. Odanın bir köşesinde, bir insan başı örnek alınarak yapılmış bir makine gördü. Doğal olarak Aleks, bunun ne olduğunu hemen öğrenmek durumundaydı. Bilim adamına, "Bu nedir acaba?" diye sordu.

"Bu konuşan bir baş. Bunu uzun yıllar önce, dilimiz ve dudaklarımızı, konuşurken ne şekilde kullandığımızı göstermek amacıyla yapmıştım. Şimdi beni izle!"

Bu sözlerden sonra, bilim adamı, makinenin arkasındaki bir hortuma yavaşça üfleyerek, konuşan başın dudaklarını hareket ettirdi. Bundan sonra ne oldu, biliyor musunuz? Makine konuşmaya başladı.

Eve döndükten sonra Bay Bell; Aleks ve abisi Melville'e, kendi konuşan makinelerini üretmeleri için destek sözü verdi. İki kardeşin hemen her anı artık bu proje üzerinde çalışmaya ayrılmıştı.

Bazen, Melville'in coşkusu kırılır, "Bu makineyi konuşturmayı asla başaramayacağız Aleks," derdi kardeşine.

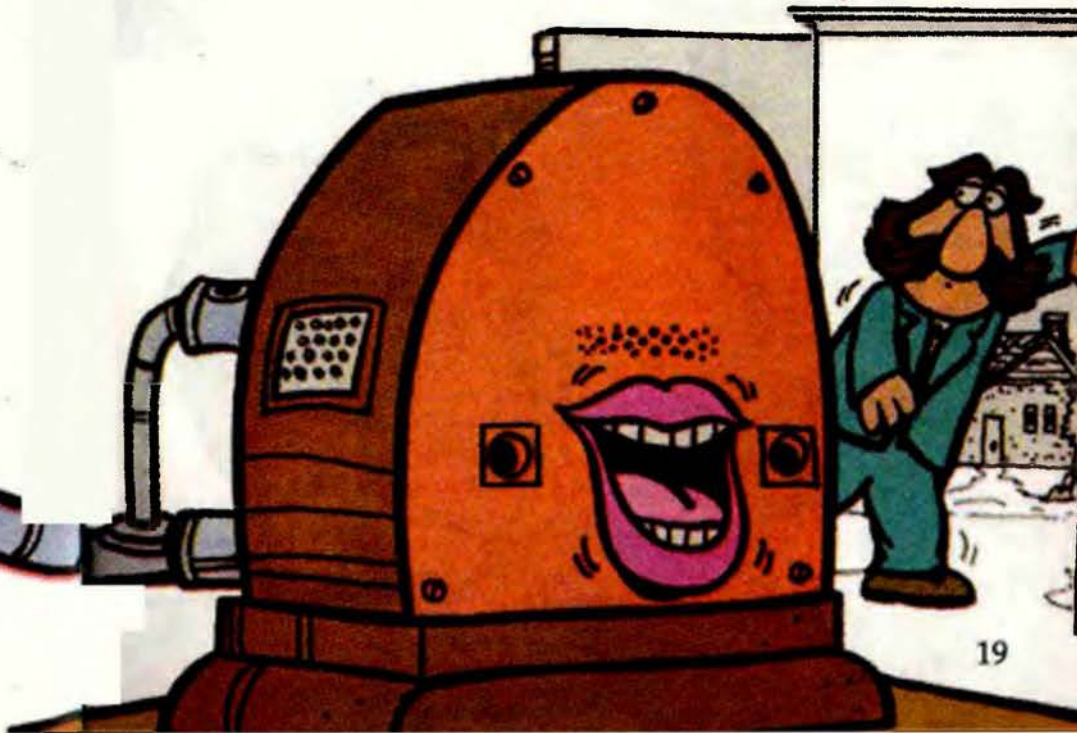
"Hayır, başaracağız. Göreceksin," derdi Aleks. "Ama yılmadan, usanmadan çalışmalarımıza devam etmemiz gerek, bunu başarmamız için. Daima denenebilecek yeni bir yöntem, daima daha önce aklımıza gelmemiş farklı bir yol vardır."

Bir gün, Melville makinenin ses kutusuna üflerken, makineden "aaah" sesi yükseldi.

Aleks, sevinçten havaya zıpladı. "Başardık!" diye bağırdı. Çançan, mutluluktan çılgınca dans etmeye, çın çın ötmeye başladı. Aleks, "Yavaş ol Çançan!" dedi. "Bazen gerçekten fazla gürültülü oluyorsun." Ortalık biraz sakinleşince, Aleks, makinenin dudaklarını ve dilini hareket ettirmeye çalıştı. Biraz sonra, makineden tıpkı bir bebek gibi, "anne" sözcüğü yükseldi. Bu sesin gerçeğe çok yakın olduğunu, komşuları kapıyı çalıp evde ağlayan bir bebek olup olmadığını sorduklarında daha iyi anlamışlardı. Çançan ve iki kardeş gözlerinden yaş gelene kadar güldüler bu olaya.

Bay Bell, makineden çıkan sesi duyduğunda, "Sizi kutlarım çocuklar," dedi. "Şimdi sizi bekleyen bir başka iş var. Benim sağırlar alfabemin yaygınlaşması için yardımınıza ihtiyacım var."

Aleks, babasının makinesine bakıp, "Bu nasıl çalışıyor baba?" diye sordu. Makine üzerinde yapmış olduğu çalışmalar, Aleks'te, sese ve konuşmaya karşı büyük bir merak uyandırmıştı.

Bay Bell, şöyle açıkladı: "Hepimiz diğer insanları dinleyerek konuşmayı öğreniriz. Doğuştan sağır olan insanların bunu yapabilmeleri mümkün olmadığı için, ben sağırlar için resimler çizdim. Bu resimlerde, dilimizdeki her sesin nasıl çıkarıldığına ilişkin şekiller var. Her resimde sese göre, dilin ve dudakların nasıl tutulması gerektiğinin çizimini yaptım. Buna, Görüntülü Dil adını verdim."

"Buluş yapabilmenin ne kadar büyük bir öz disiplin gerektirdiğini düşünüp, yılgınlığa düşecek olursan eğer, senden şunu anımsamanı isterim: İnsanlarla iletişim kurmak için, anlaşılır bir biçimde konuşmayı öğrenmeye çalışan bir duyma özürlünün, ne kadar büyük bir öz disipline sahip olması gerektiğini aklına getir."

Bundan sonraki yıllarda Aleks ve Melville, babalarına Görüntülü Dil'i öğretmesinde yardımcı oldular. Babaları diğer eğitimcilere ve bilim adamlarına bu konuda konferanslar verdiğinde, onlar da hep yanındaydı.

Bir gün, Çançan'la başbaşa otururken, Aleks, üzgün bir biçimde, "Annemiz sağırlaşıyor," dedi.

Çançan, "Evet, farkındayım," dedi. "Sanırım kendini aileden biraz soyutlanmış hissediyordur. Ne de olsa söylenenleri duyamıyor..."

"Bence de. Ama biliyor musun Çançan, annemiz bir anlamda da şanslı sayılır. Çünkü en azından konuşmayı biliyor. Doğuştan sağır ve konuşmayı hiç öğrenmemiş olan insanlar için, dünya çok daha yalnız bir yer olmalı!"

Aleks, sağırlara konuşmayı öğretme işiyle daha yakından ilgilendikçe, sesin, nasıl bir yerden bir yere gittiği konusu, iyice ilgisini çekmeye

başlamıştı. Aleks, bu alanda deneyler yapmaya başladı. Bu konuyla ilgili derin bilgi sahibi olabilmek için, önce üniversiteye kaydını yaptırdı.

Aleks, üniversitedeyken, Bell ailesinin başına bir felaket geldi. Aleks'in doğduğundan beri çelimsiz ve solgun olan küçük kardeşi, hastalandı ve verem hastalığı nedeniyle yaşamını yitirdi. Bundan sadece bir kaç ay sonra da, abisi Melville aynı hastalıktan öldü. O devirde, günümüzde olduğu gibi bu hastalığı iyileştiren güçlü ilaçlar, henüz keşfedilmemişti.

Bir gün Aleks'in annesi, oğlunun yanaklarının al al olduğunu ve kendini çok yorgun hissettiğini fark etti. Diğer iki oğlunu öldüren hastalığın belirtileriydi bunlar. Bayan Bell, çok telaşlanmıştı.

Kocasına, "Yapabileceğimiz bir şey olmalı mutlaka... Ne olur bir şeyler yapalım," dedi.

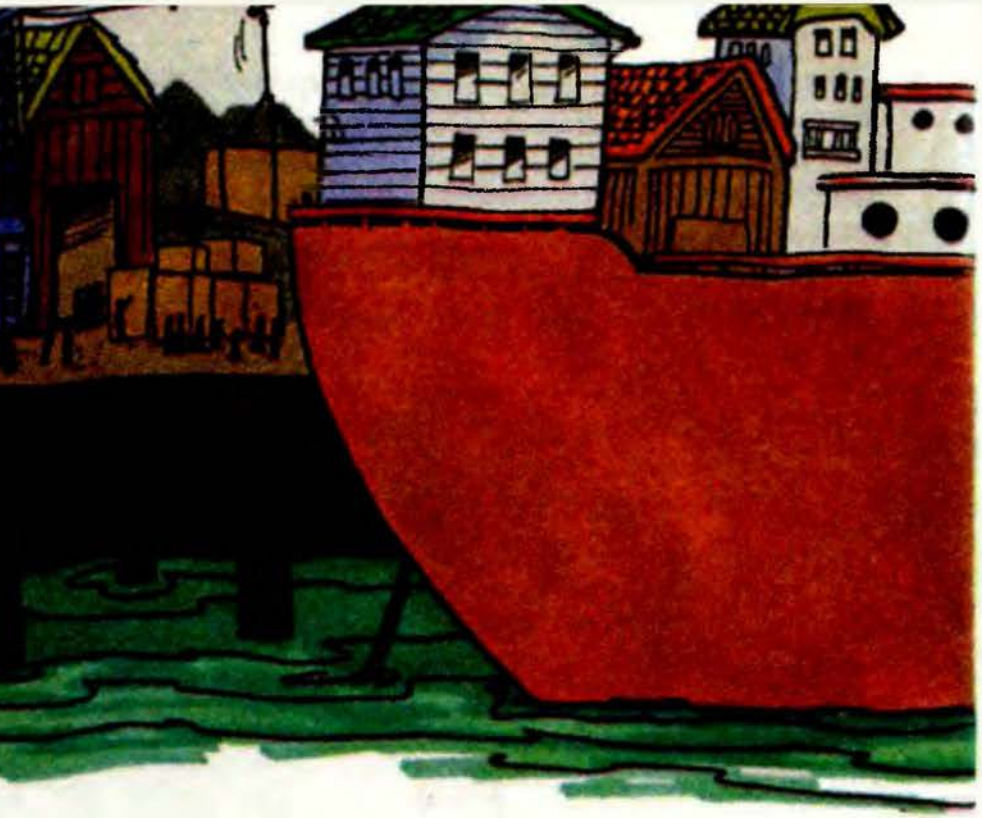
"Evet, var. Oğlumuza sağlığını kazandıracak hava koşulları olan bir yere götürebiliriz."

"Peki ama nereye?"

"Kanada'ya. Uzun yıllar önce, sağlığım çok kötüyken, orada kısa bir süre kalmıştım. Kanada'nın temiz havası bana çok iyi gelmişti. Hem Ontario'da dostlarımız da var. Oraya yerleşmemizde bize yardımcı olacaklardır mutlaka."

Böylece karar verilmişti. Baba topraklarından ayrılmak, Bell ailesine hüzün veriyordu. Ancak Aleks'in sağlığı için bunun ne kadar büyük bir önem taşıdığını biliyorlardı. Kısa süre sonra, Aleks, anne babasıyla birlikte Kanada'ya giden bir gemide yolcuydu.

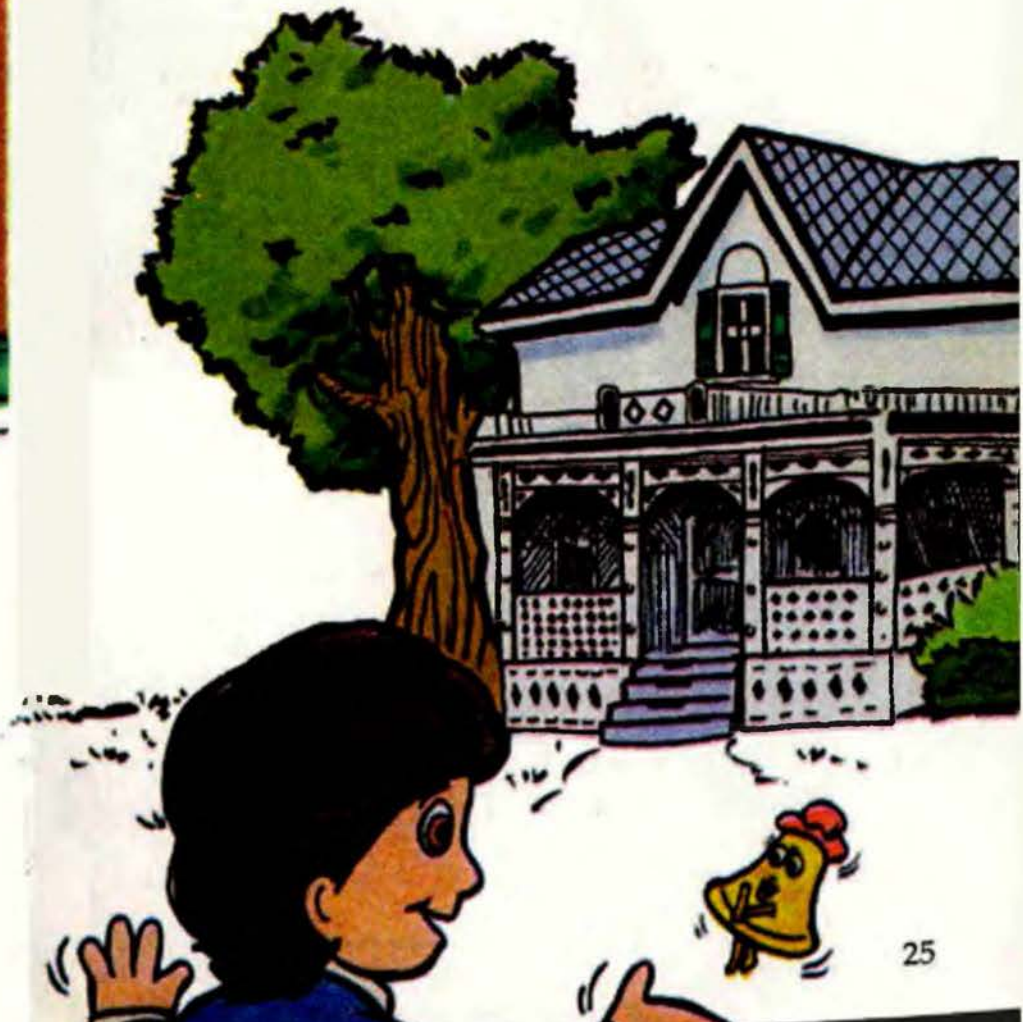

Gemi, Quebec limanına demir attığında, Aleks, güverteden bu yeni toprakları izliyordu. Her yer insan kaynıyordu sanki. Tayfalar gemiden kocaman sandıklar indiriyor, insanlar oradan oraya koşuşturuyor, yolculara el sallıyor ve bağırıp çağırıyorlardı: Ama Fransızca konuşuyorlardı! Limanın çevresindeki binalar, İngiltere'deki gibi tuğla değil, ahşap binalardı. Aleks, Çançan'a, "Burada her şey bana çok yabancı geliyor," dedi.

"Biliyorum. Anavatanını bir süre özleyecek, bildiğin şeyleri arayacaksın." Aleks de aynı görüşteydi, ama bu hasrete dayanmaya karar verdi. Bunun kendisini üzmesine izin vermeyecekti.

Bell ailesi, Ontario kentinin Brantford kasabasında bir ev kiraladılar. Bu bembeyaz, büyükçe bir evdi. Aleks, "Şuraya bak Çançan!" dedi. "Evin ne kadar güzel bir girişi var. Burayı giderek seveceğim galiba." Çançan, Aleks'in neşelenmesinden çok mutlu oldu.

Birçok yerde gelenek olduğu üzere, Bell ailesinin oturduğu bölgenin de bir ismi vardı. Adı, küçük Tutelo Tepesi idi. Evleri, gerçekten de küçük bir tepenin üzerine inşa edilmiş, vadiye karşı ve nehre bakan bir yerdeydi. Tepedeki ağaçlar arasında, Aleks ve Çançan, saatlerce oturup bu olağanüstü görüntüyü izleyebilecekleri hoş bir yer keşfettiler.

Aleks, Çançan'a, "Buraya bir kaç yastık ve battaniye getireceğim," dedi. "Bundan sonra, burası benim düş kuracağım yer olarak kalacak."

Ağaçların arasındaki bu harika yerde, Aleks, sıcak yaz günlerini kitap okuyarak ve düş kurarak geçirdi. Serin Kanada sonbaharı kapıyı çalıp, Aleks'i eve girmeye zorladığında, sağlığı iyiye doğru gitmeye başlamıştı bile.

Tam bu sıralar Aleks'in babası bir konferanslar dizisi için Amerika'ya yolculuğa çıktı. Boston'da, sağırlar okulunun müdürüne, Görüntülü Konuşma yöntemiyle sağırlara nasıl konuşma öğretilebileceğini açıkladı. Yuvaya döndüğünde, Aleks için çok iyi haberleri vardı. Sağırlar okulu, Aleks'in okullarında ders vermesini istiyordu.

Anne Bell telaşlandı, "Sence bunu yapacak kadar sağlığın yerinde mi?"

Aleks, annesini yatıştırdı; "Kesinlikle. Kendimi çok iyi hissediyorum. Beni merak etme. Söylemeye gerek yok, sizi çok özleyeceğim."

"Bana aşırı yorulmayacağına ve bol bol dinleneceğine ilişkin söz vermelisin."

Aleks, "Söz veriyorum!" dedi.

Çançan daha sonra Aleks'e, "Verdiğin sözde durman için sana göz kulak olacağım," dedi.

"Bir kaşifin çok çalışması ve öz disipline sahip olması gerekir kuşkusuz. ama sağlıklı bir bünye her şeyden daha önemlidir. Sağlık yoksa, kaşiflik de yok demektir. "

Boston'a vardığında, Aleks, ilk iş olarak en yakın postaneye giderek ailesine, sağ salim geldiğine ilişkin telgraf çekti. Telgraf operatörü, "Çok üzgünüm efendim," dedi. "Korkarım ki biraz beklemek zorundasınız. Herhalde bir başkası şu anda telgraf gönderiyor olsa gerek."

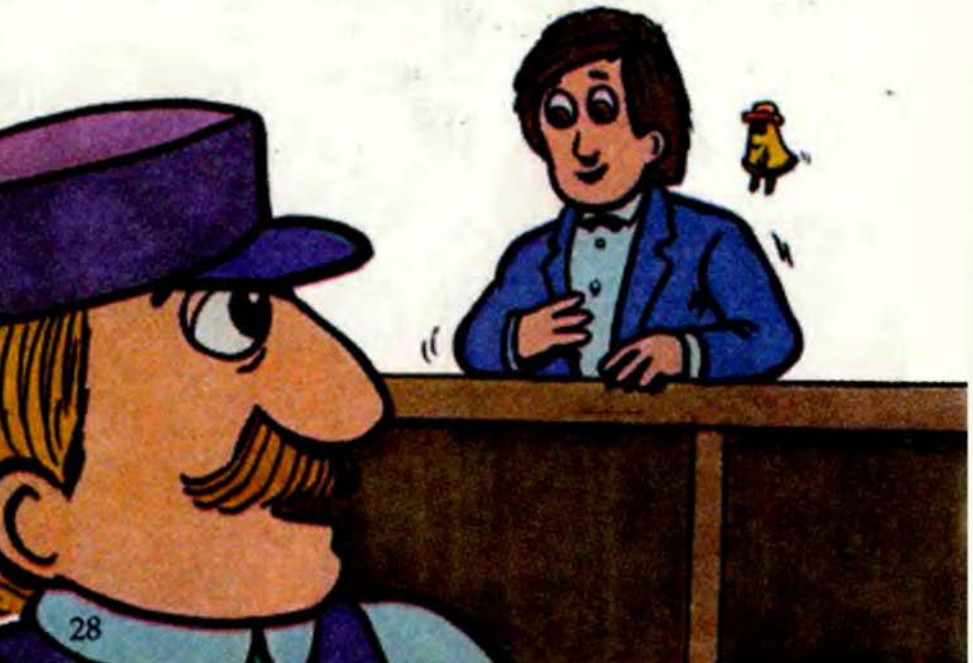
"Yani, aynı anda sadece bir telgraf mı gönderilebiliyor?"

"Evet, tam söylediğiniz gibi. Hat boşalana kadar, sizinkini göndermem mümkün değil."

Bunu duyunca, Aleks, düşünmeye başladı; "Çançan, aynı anda birden fazla telgraf mesajı gönderebilmenin bir yolu olmalı. Belki bunun nasıl yapılabileceğini ben çözebilirim, ne dersin?"

Arkadaşı, "Evet, büyük olasılıkla bunu başarabilirsin," dedi. "Ama bu kolay olmayacak. Elektrikle ilgili bilgilerin oldukça sınırlı, dolayısıyla bu konuda öğrenmen gereken çok fazla şey olacak."

Aleks'in aklı, her boş anında bu konuyla doluydu. Konuyla ilgili yararlı olabileceğine inandığı her derse katılıyor, elektrik konusunda bulabildiği her kitabı okuyordu.

Zamanının büyük bölümü, tabii ki, işitme engelliler okulundaki derslerini vermekle geçiyordu. Bu okul, kentin ortasında, eski bir evin içerisindeydi. Çok öğrencisi olan bir okul olmasına karşın, içerisi çok hem de çok sessizdi. Öyle ya, öğrencileri konuşamayan bir okul, nasıl gürültülü olsun? Zaten bu öğrencilere konuşma hiç bir zaman öğretilmemişti, sözcüklerin ne gibi sesler çıkardığını hiç bir zaman duymamışlardı.

Görüntülü Konuşmayı kullanarak, Aleks büyük bir hızla öğrencilerine konuşmayı öğretiyordu. Küçük çocuklar bile, kısa süre içerisinde birkaç sözcük öğrenmiş, kimi Öğrenciler cümle kurmaya geçmişlerdi bile. Anne babaları bu olağanüstü gelişme karşısında çok şaşırmışlardı. Çocukların velileri, Aleks'e karşı kendilerini borçlu hissediyordu.

Bu velilerden birisi de Bay Thomas Sanders idi. Bay Sanders'in beş yaşındaki oğlu Georgie, doğuştan sağırdı. Georgie, özellikle çok desteğe ihtiyacı olan bir çocuktu ve Aleks ona özel ders veriyordu. Bir gün Bay Sanders Aleks'e, "Georgie'ye olan yardımlarınızdan dolayı ne söyleyeceğimi bilemiyorum. Öylesine mutluyum ki..." dedi.

Aleks, "Georgie'nin gelişimini izlemek, benim için büyük bir sevinç kaynağı," diye karşılık verdi.

Bay Sanders. "yaptıklarınızın karşılığında size bir şey vermek isterim," dedi. "Oldukça az bir ücret karşılığı çalıştığınızı biliyorum. Size kalacak bir yer temin etsem, yararı olur muydu acaba?"

"Açık konuşmam gerekirse, böyle bir şeyin bana büyük katkısı olurdu."

"Anlaştık o zaman. Ne zaman isterseniz, annemin evine taşınabilirsiniz."

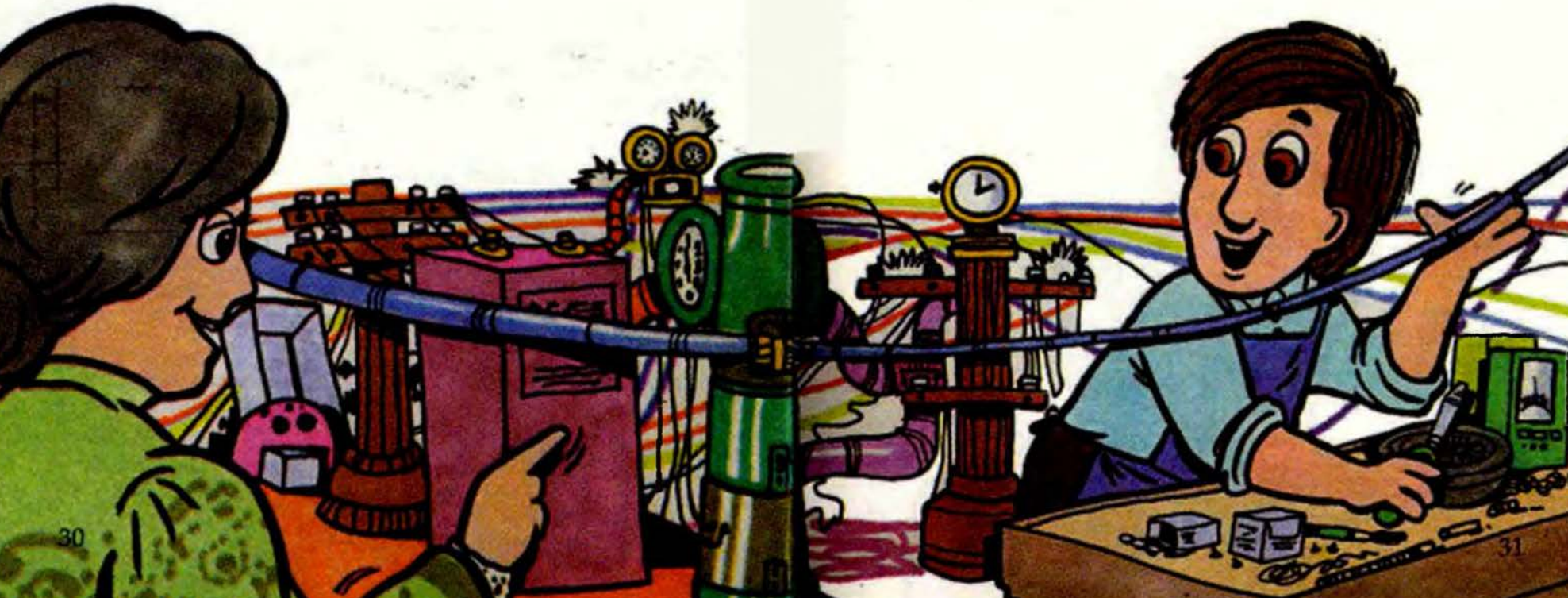
Aleks'in kalacağı ev, Boston'un biraz dışında, geniş ve hoş bir yerdi. Ayrıca Bayan Sanders, Aleks'e, deneyleri için bodrumunu kullanmasına da izin verdi.

Çok geçmeden, bodrumun her tarafını teller sarmıştı. Duvardan duvara, masadan pencereye, bir telin tutturulabileceği ne kadar yer varsa, Aleks buralara tel bağlamıştı. Bu dağınıklığın içinde yığınlar halinde kitap ve orada burada çeşit çeşit elektronik araçlar duruyordu.

Bayan Sanders, bir gün Aleks'in neler yaptığını görmek için bodruma indi. Teller ve her tarafta yığılı duran kitaplar yüzünden kapıdan zor girebildi. "Hayatımda böyle karışık bir yer görmedim," dedi Bayan Sanders. "Aleks, burada bir kedi yavrusunu kaybetse bulamaz. Burada aradığın şeyi nasıl bulabiliyorsun?"

Aleks gülerek, "Bu pek kolay olmuyor," diye yanıt verdi.

Bayan Sanders, düşünceli düşünceli başını salladı: "Galiba en iyisi, bundan sonra tavan arasını da araştırmaların için kullanman olacak. Tavan arası çok geniş, ayrıca bodrumdan daha aydınlık."

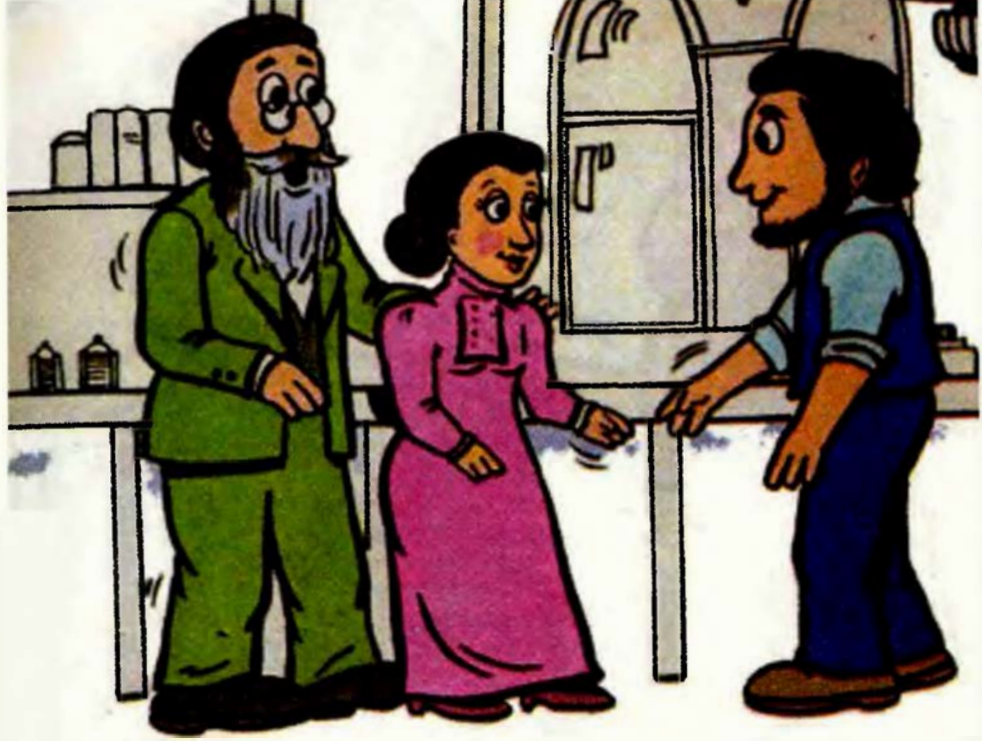
Aleks, derslerden hemen sonra laboratuarına koşup, geç saatlere kadar deneyleri üzerinde çalışıyordu. Kimi gecelerde, laboratuardaki ışıkların sabaha karşı hala yandığı görülüyordu.

Çançan, Aleks'i sık sık uyarıyor, "Bu şekilde çalışmaya devam edersen, sağlığın bozulabilir," diyordu. "Bütün gün ders veriyorsun, sonra çok geç saatlere kadar deneylerin üzerinde çalışıyorsun. Öz disiplin, aynı zamanda sağlığın için doğru olanı yapabilmek demektir. Çalışmaya devam etmek istiyor olabilirsin, ama her şeyden önce sağlığın açısından bir süre dinlenmen gerekiyorsa, öz disiplinini kullanarak bunu yapmalısın."

"Farkındayım Çançan ve söz veriyorum, artık bu konuda daha dikkatli olacağım. Yalnız, sorunun çözümüne çok yaklaştım. Bu yüzden şu sıralar dinlenmeye zaman ayıramam." Böylece Aleks yine çalışmalarına döndü.

Çançan derin bir iç çekti. "Yaz mevsiminin yaklaştığına herhalde en çok sevinen ben olacağım. Okullar tatile girince, zorunlu olarak biraz dinleneceğiz."

Yaz tatili için Aleks, ailesinin yanına, Brantford'a gitmek üzereyken, onu görmeye, sağır kızıyla birlikte yaşlı bir adam geldi. Adam, "Bu benim kızım, Mabel Hubbard," diyerek genç bayanı tanıştırdı. "Mabel dört yaşına kadar duyabiliyor ve konuşabiliyordu. Sonra duyma yeteneğini tümüyle yitirdi. Şimdi sözcüklerin seslerini anımsamıyor bile. Kızım tekrar konuşabilmeyi çok istiyor."

Genç kıza kanı hemen ısındı Aleks'in. Mabel konuşamıyordu ama ışıl ışıl parlayan gözleri insana çok şey anlatıyordu. Mabel'in gözlerinin Aleks'e anlattığı şey, onun çok akıllı ve öğrenmeye meraklı genç bir bayan olduğuydu.

Aleks, Mabel'in babasından da hoşlanmıştı. Bay Hubbard'a telgrafla ilgili yaptığı deneylerden söz etti. Bay Hubbard zeki bir işadamıydı ve bu konu onun da çok ilgisini çekmişti.

Bay Hubbard, "Ama Aleks, hem öğretmenlik yapıyorsun, hem de deneylerini sürdürüyorsun. Bütün bu işlere nasıl zaman bulabiliyorsun?" diye sordu.

Aleks, Mabel'e bakarak, "Öğretmenliği çok seviyorum," dedi. "Ve bunu çok önemli bir iş olarak görüyorum. Öğretmenliği bırakmayı asla düşünmem bile."

"Anlıyorum. O zaman hiç değilse deneylerinde sana yardımcı olacak bir asistanın olmalı. İzin ver de işe alacağın bir asistanın ücretini ben ödeyeyim. Ne de olsa, sen benim için çok daha önemli, üstelik parayla ölçülemez bir şey yapacak, kızıma sesini geri vereceksin." Böylece Bay Hubbard ile Aleks anlaştılar. Aleks, Boston'a geri döndüğünde, Bay Hubbard'ın ücretini karşılayacağı bir asistanı işe alacaktı.

Aleks, Brantford'da çok dinlendirici ve hoş bir yaz tatili geçirdi. Bol bol kitap okudu ve ağaçların arasındaki, çocukluğunun gizli yerine giderek, yine düşler kurdu. Rüzgarın yaprak hışırtılarını dinlerken, sık sık tatlı bir uykuya dalıp gidiyordu.

Ama rüya görürken bile, Aleks'in aklı yine işindeydi. Çok güzel bir öğleden sonra, Aleks, yine gizli yerinde, otların üstüne uzanmış, çekirgelerin çıkardığı sesleri dinliyor, kelebeklerin çiçekten çiçeğe, havada süzülerek uçmalarını izliyordu. Aleks, Çançan'a en son düşüncesini anlatmaya başladı.

"Telgraf tellerinden kod mesajlar gönderebiliyorsak, neden insan sesi de gönderemeyelim ki?"

Çançan bunu duyunca, "Bazen aklına gelen şeyler beni bile şaşırtıyor Aleks," dedi. "Biliyor musun, bu harika bir düşünce."

Gerçekten de bu o kadar muhteşem bir fikirdi ki, Aleks bunu bir türlü aklından çıkaramadı. Boston'a döner dönmez, hemen bunun üzerinde çalışmaya başladı. Artık Boston Üniversitesi'nde ders veriyordu. Aleks, aynı zamanda gündüzleri işitme engelli öğrencilerine özel ders veriyor, geceleri de buluşları üzerinde çalışıyordu. Artık her zamankinden de çok, bir yardımcıya ihtiyaç duyuyordu.

Bir gün Aleks, deneyleri için yeni tel ve malzeme satın almak üzere bir dükkana girdi. Burası hem çok kalabalık, hem kirli ve havasız, üstelik de çok gürültülü bir yerdi. Dükkanın bir köşesinde genç bir adam bunların hiç birine aldırmaksızın oturmuş, kendi halinden memnun çalışıyordu. Genç adam sanki etrafındaki çekiç vuruşlarının çıkardığı sesi ve insan uğultusunu duymuyordu. Aleks, dükkan sahibinden bu gençle konuşmak için izin istedi.

Dükkan sahibi. "Bay Watson! Bay Watson!" diye seslendiği halde, genç adam başını işinden kaldırmadı bile.

Aleks, Çançana, "İşte bana böyle bir yardımcı gerek," diye fısıldadı. "Bu ortamın dağınıklığı ve gürültüsüne rağmen işine devam edebilecek kadar öz disiplin sahibi biri, benim laboratuvarımda harikalar yaratacaktır."

Aleks, haklıydı. Watson, çok çalışkan biriydi. Dikkatini yaptığı iş üzerine öylesine yoğunlaştırıyordu ki, yanı başına göktaşı düşse, o yine işine devam edebilirdi. Daha da önemlisi, Aleks, kısa zaman içerisinde Watson'un olağanüstü bir mekanikçi olduğunu keşfetti. Aleks'in ne tür bir alete gereksinmesi olsa, Watson bunun kalıbını çıkarıp hemen yapabiliyordu.

Artık bir yardımcısı olduğuna göre, Aleks'in sağır öğrencilerinin eğitimine ayıracak daha fazla zamanı olmuştu.

Aleks'in en sevdiği ve hep dört gözle beklediği, Mabel Hubbard'ın devam ettiği sınıfın ders saatleri idi. Mabel, çok çabuk kavrama yeteneği olan bir öğrenciydi. Çok geçmeden, Mabel ve Aleks, arkadaşlık etmeye başladılar. Mabel, ağır ağır konuşuyor, sonra da Aleks'in konuşmasını, onun dudak hareketlerini izleyerek anlayabiliyordu. Çok değişik şeyler hakkında konuşuyorlardı. Bir gün Aleks, ona telefon ile ilgili düşüncesini anlattı. "Tel aracılığıyla insan seslerini bir yerden bir yere göndermeyi gerçekten başarabilsem, bu ne harika olur, değil mi?" diye sordu.

Mabel, sadece gülümsedi. Bu düşü aklına geldiğinde Aleks, öylesine heyecanlanmıştı ki, bu buluşunu gerçekleştirse bile, Mabel'in bu sesleri asla duyamayacağını unutuvermişti. Mabel, "Harika olur," dedi. Bu rüya gerçeğe dönüşürse, bunun harika olacağına tüm kalbiyle inanıyordu da. Kaldı ki, kendisinin sağır olması, bu gerçeği değiştirmezdi. En önemlisi, Aleks'in bu kadar önemsediği bir konu, Mabel için de doğal olarak büyük önem taşıyordu.

Birkaç gün sonra, Aleks ve Watson, ilk deneylerini gerçekleştirdiler. eks'in laboratuarının penceresinden, komşu evin konuk odasına ıdar bir tel gerdiler. Sonra da bu teli komşularının piyanosuna ağladılar.

Aleks, tavan arasındaki laboratuvarına döndü. Watson da komşu evde yano çalmaya başladı. Aleks, telin ucundaki fincan biçimindeki alıcıyı ulağına götürdü.

Ses geliyor muydu? Evet. geliyordu. Aleks piyanonun sesini duyuyoru! Hemen oracıkta sevinçten havalara zıplamak istiyordu. Fakat alıcıyı ulağından çekip yere bıraktığında, çok büyük bir hayal kırıklığı yaşadı.

Piyanonun sesini hala duyabiliyordu. Az önce duyduğu müzik, tel aracılığıyla gelmemişti kulağına. İki evin de pencerelerinin açık bırakılması sonucu duymuştu Aleks, bu sesi.

Aleks, üzgün bir şekilde. "deneyimiz başarısız oldu Çançan..." diyebildi.

"Çok üzüldüm buna Aleks. Ama sakın kendini bırakma. Bir zamanlar ağabeyin Melville ile birlikte, konuşan makine üzerinde nasıl çalıştığınızı anımsıyor musun?" dedi. Aleks ,"evet" anlamında başını salladı. Fakat hala arkadaşını yanıtlayamayacak kadar üzgün hissediyordu kendini.

Çançan, sözüne devam etti: "Çok uzun süren bir deneydi o. Ama büyük bir öz disiplin ve sıkı bir çalışma ile, makineyi konuşturmayı başarmıştınız."

Aleks, "Haklısın Çançan," dedi. "Sesi teller aracılığıyla göndermenin bir yolu olmalı. Bunun yöntemini Watson'la birlikte mutlaka bulacağız."

"Buna tüm kalbimle inanıyorum Aleks," diye destekledi onu Çançan.

Aleks ve Watson, bundan sonra aylarca telefon deneyleri üzerinde çalışıp durdular. Böyle yoğun bir çalışma temposu tabii ki büyük bir öz disiplin gerektiriyordu. İki adam, büyük bir öz disiplin örneği sergileyerek, önemli ilerleme kaydettiler.

Bu arada, Aleks, elinden geldiğince, boş zamanlarını Mabel Hubbard'ın yanında geçiriyordu.

Bir gün Çançan gülümseyerek, "Biliyor musun Aleks," dedi. "Bana öyle geliyor ki, sen bu genç bayana aşık oluyorsun."

Aleks, mahçup bir sesle, "Sanırım yine haklısın Çançan," dedi.

Mabel da Aleks'e aşık olmuştu. Fakat Mabel, aynı zamanda onun sağlığı için çok endişeleniyordu.

Mabel, Aleks'i alışkanlıkları konusunda sürekli uyarıyor, "Sabahlara kadar durup dinlenmeksizin çalışmayı bırakmalısın Aleks," diyordu.

"Bırakacağım, bırakacağım. Ama gecenin sessizliği ve serinliğinde daha iyi çalışabiliyorum. Belki şu sorunu bir çözebilirsem..."

Ama Aleks, bir sorunu çözse de, daima yeni yeni sorunlar baş gösteriyordu. Aleks ve Watson, ne kadar uzun saatler veya ne kadar sıkı çalışırlarsa çalışsınlar, işler bir türlü yolunda gitmiyordu.

Bir gün Mabel, "çok yoruldun Aleks," dedi. "Senin bir tatile ihtiyacın var. Bir süre için evine, Brantford'a git. Kendin de biliyorsun, ne zaman eve gitsen, çok rahatlamış ve dinlenmiş bir halde dönüyorsun. Üstelik gitmeden önce, senin için bir sürprizim var. Bir süredir senin portreni yapmakla meşguldüm. Yarın sana gönderirim."

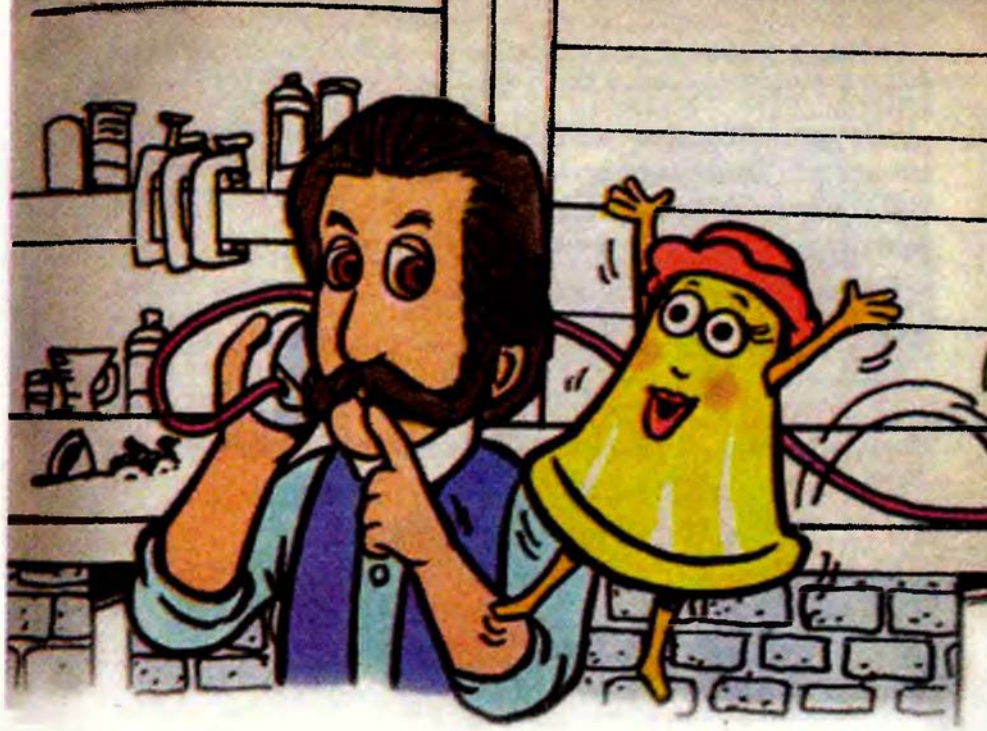
Postacı kapıyı çaldığında, Aleks bavulunu hazırlamaya çalışıyordu. Paketi açtığında, kahkahalarla gülmeye başladı. Mabel'in, Aleks'i anlatan yağlıboya tablosu, kocaman beyaz bir baykuşun resmiydi!

Brantford'a vardığında, Aleks, Çançan ile tepedeki düş kurduğu yere gidip, telefon konusunu kafasından atmaya çalıştı. Tepeden nehir manzarasını seyrediyor, vadide oynayan çocukların tatlı sesleri kulağına geliyordu. Aleks, çocukların sesinin, nasıl ta vadiden kendisine ulaştığını düşünüyordu. Birdenbire, telefon telleri üzerinden ses göndermenin nasıl mümkün olabileceği konusunda bir fikir geldi aklına.

Aleks, o kadar heyecanlanmıştı ki, hemen o an Boston'a dönüp laboratuvarında çalışmak istiyordu. "Bu fikrin işe yarayacağını biliyorum Çançan. Bunu tüm hücrelerimde hissedebiliyorum..." dedi.

Boston'a döner dönmez, Aleks'in ilk işi, Watson'u bulmak oldu. Watson'a düşüncesini anlattıktan sonra, iki adam hemen o akşam bu fikir üzerinde çalışmaya başladılar.

Ertesi gün laboratuvardan bir teli evin içindeki küçük odaya kadar gerdiler. Sonra Watson, bu küçük odadan fincanın içine konuştu, Aleks de laboratuarda kendi fincanını kulağına dayayarak dinlemeye başladı. Aleks, telden Watson'un sesini duyar gibi olduysa da, ne kadar kulak kabartırsa kabartsın, sözcükleri tam olarak anlayamıyordu. Duyabildiği tek şey, derinden gelen bir gürültüydü.

Fakat bu da bir ilerlemeydi. Çançan heyecan içerisinde oradan oraya zıplayıp duruyordu. Aleks, biraz kızarak, "Lütfen biraz sessiz ol!" dedi. Çançan, pek üzüldü buna.

Aleks, "Affedersin Çançan," dedi ardından. "Ama sen ses çıkarınca, duyabilmem daha da güçleşiyor."

Çançan da ondan özür diledi. "Bundan böyle kendime hakim olmaya çalışacağım. Sanırım benim bile biraz öz disipline ihtiyacım var." Aleks, bu sözlere gülüp, başını salladı.

Sonra soğuk bir Mart günü harika bir şey oldu. O gün küçük odaya kapanıp fincana konuşma sırası Aleks'teydi.

Aleks, tam telefonun üzerinde durduğu masaya oturacaktı ki, küçük bir kaza oldu. Dirseği masanın kenarında duran pile çarptı. Pil devrildi. Pilin içindeki asit pantolonuna döküldü. Asit o kadar kuvvetliydi ki pantolonunu delerek cildini yakmaya başladı.

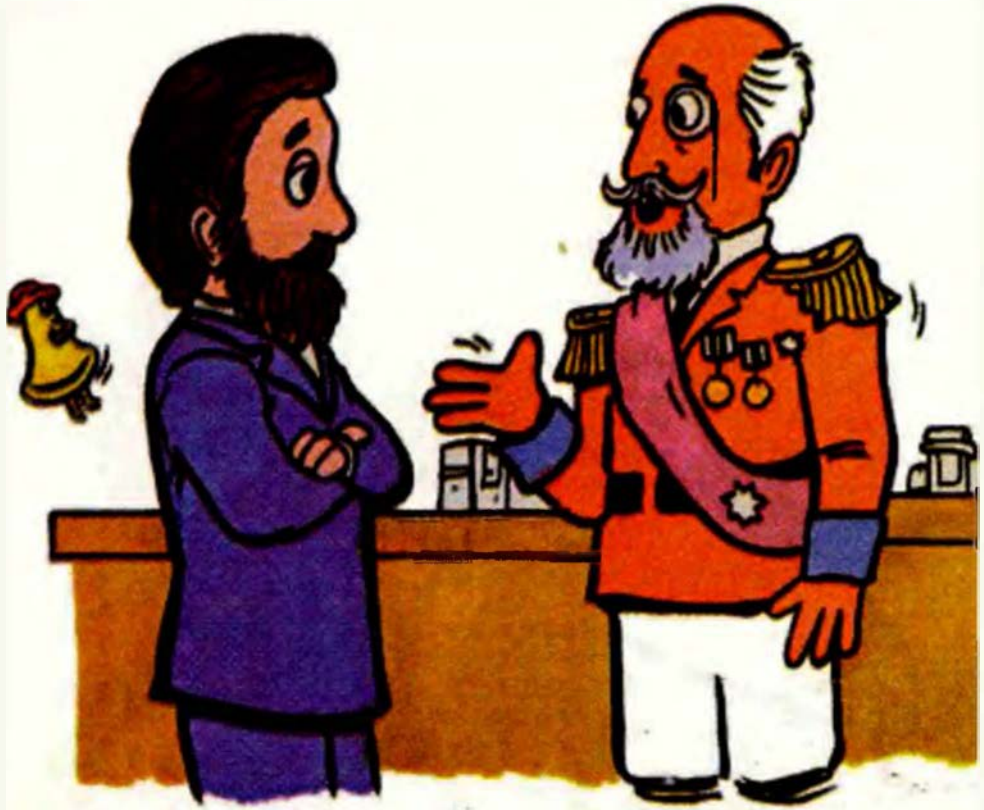
Telefonun vericisine acıyla bağırdı Aleks: "Bay Watson, Bay Watson, acele buraya gelin! Lütfen, çabuk!"

Birkaç saniye sonra, heyecan içerisinde Bay Watson koşarak odaya girdi. Soluk soluğa, "Söylediğiniz her sözcüğü duydum!" diye bağırdı.

Dünyadaki ilk telefon görüşmesi gerçekleşmişti! Aleks, o kadar mutluydu ki, farkına varmadan gerçekleşen bu telefon konuşması nedeniyle, bacağının acısını bile unutmuştu.

Daha sonra Mabel'e, "Daha yapılacak çok iş var," dedi. "Telefon bitişik iki odada kullanılabiliyor, ama gerçek anlamda yarar sağlayabilmesi için, sesi bundan çok daha uzaklara taşıyabilmesi gerekiyor."

Aradan birkaç ay geçti. Bir gün, işitme engelliler okuluna önemli bir konuk geldi. Bu, Brezilya Kralı Dom Pedro idi. Dom Pedro, benzer bir okulu kendi ülkesinde açmak istiyordu. Aleks'e Görüntülü Konuşma ile ilgili bir sürü soru sordu. Bu parlak ve özverili öğretmenden çok etkilenmişti.

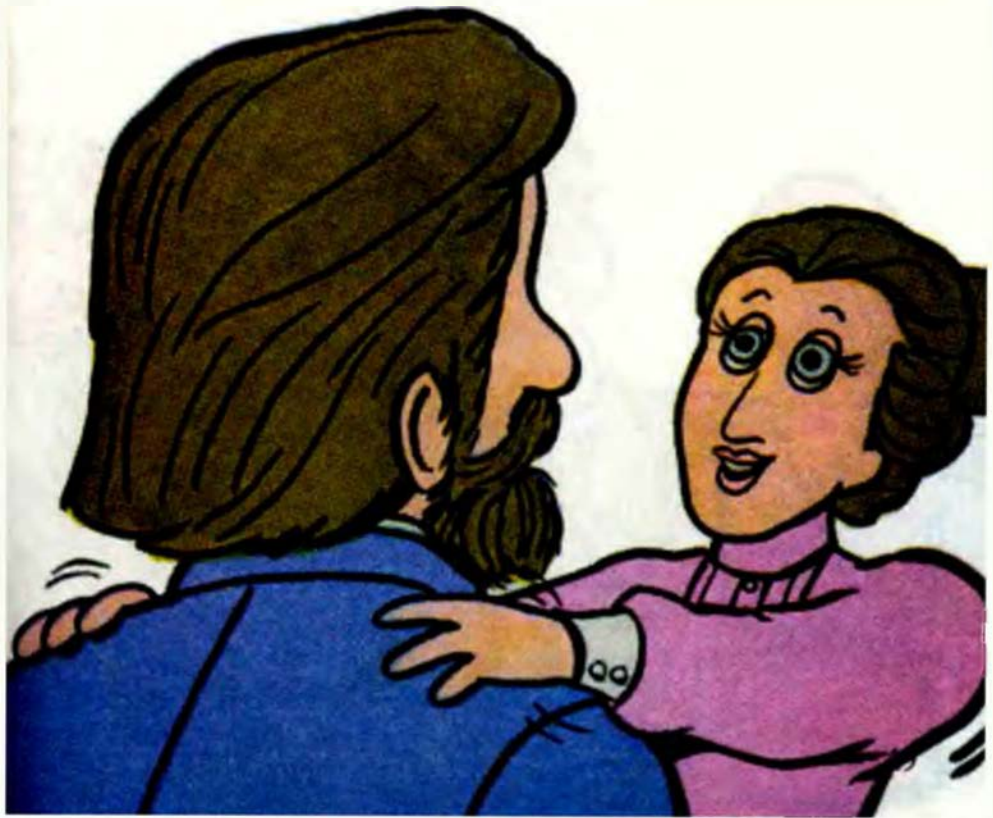
Aleks, Dom Pedro'ya yeni buluşundan söz etmedi. Gerçek şuydu ki, Hubbard ailesi ve birkaç çok yakın arkadaşı dışında, hiç kimsenin henüz ilkel bile olsa telefondan haberi yoktu.

Bir gün Mabel, "Aleks, artık buluşunu dünyaya tanıtmanın zamanı geldi," dedi. "Neden buluşunu Philadelphia'daki Bilim Fuarı'na götürüp yarışmaya katılmıyorsun?"

Aleks. "Sanırım çok geç kaldım," dedi.

Mabel, "Belki bu konuda babam sana yardımcı olabilir," dedi.

Gerçekten de Bay Hubbard beklenen yardımı yaptı. Böylece Aleks, başvuru için geç kalmış olsa da, fuara katılabildi.

Bilim Fuarı çok büyük bir alana kurulmuştu. Öyle büyük bir olaydı ki, birkaç büyük bina ancak yetmişti. Dev bir salon, tümüyle en son bilimsel buluşların sergilendiği bir yer haline getirilmişti. Aleks, geç katıldığı için, kendisine sadece küçük, kıyıda köşede kalan bir yer ayrılmıştı.

Öğleden sonra, bilim yarışması kurul üyeleri sıcaktan yorgun düşmüşlerdi. Bu nedenle, Aleks'in buluşuna sıra gelmeden, yarışmayı bitirmek istemişlerdi. Fakat üyelerden birisi, ona zaman ayırma konusunda ısrar etmişti.

Bu kurul üyesinin kim olduğunu tahmin edebiliyor musunuz?

Bu, Dom Pedro idi. Aleks'i hatırlamıştı. Ve bu parlak öğretmenin göstereceği şeyin mutlaka görülmeye değer olacağı düşüncesindeydi.

-Dom Pedro, "Sizin burada olacağınızı bilmiyordum Bay Bell," dedi.

Aleks, "Buluşumu sergilemek için geldim," diye karşılık verdi. "Buluşuma, telefon adını verdim."

Kral, "O zaman buna bir göz atmamız gerekiyor," dedi.

Aleks ve Watson, telefonun nasıl işlediğini gösterdiklerinde, jüri üyeleri hayrete düştüler. Her biri, Aleks'in buluşunu bizzat denemek istedi. Hepsi telefonda konuştular, sonra dinlediler. "Bu gerçekten de olağanüstü," dediler. "Böyle bir buluşu gerçekleştirmek ne kadar büyük bir öz disiplin ve sıkı bir çalışma gerektirmiştir kim bilir!"

Ve sonuçta oybirliğiyle, Aleks'e birincilik ödülünü verdiler.

Brantford'da bu fikir ilk aklına geldiğinde, Aleks, telefon düşüncesini anne babasıyla konuşmuştu. Sonra onlara sık sık mektup yazarak, buluşunun hangi aşamada olduğunu ve gelişmeleri aktarmıştı. Bay ve Bayan Bell, bu aletin nasıl çalıştığını görmek için sabırsızlanıyorlardı. Böylece, fuar bitiminde Aleks, telefonunu yanına alarak Brantford'a gitti.

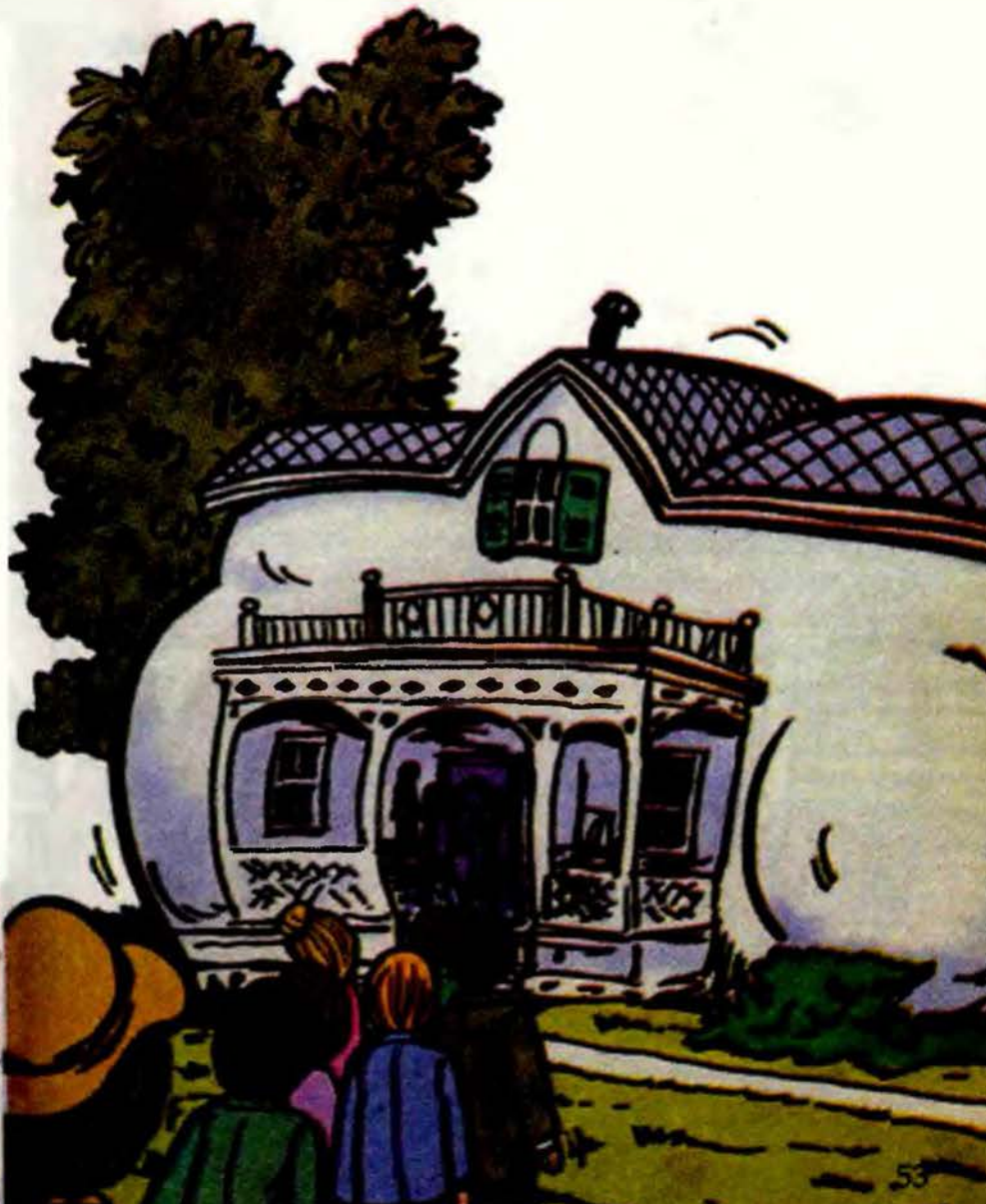
Eve ulaştığında, komşuların da bu inanılmaz buluştan haberleri olduğunu gördü. Geldiği gün, ev öylesine konuk akınına uğradı ki, Aleks, bu kadar insanın sığmayıp, evi çökerteceğini bile düşünmeye başladı. Herkes telefonu görmeyi ve bunu bir kere olsun deneyebilmeyi istiyordu.

Komşulardan biri, "Aleks çocukken de çok değişik bir yapıya sahipti," dedi. "Anımsıyorum da, sürekli soru sorardı." Bir başka komşu da, "Yaşamımda bu kadar büyük öz disiplinli bir çocuk görmemiştim," dedi.

Aleks, herkese tek tek telefonunu gösteremiyordu. Bu çok fazla zaman alıyordu. Sonunda, aklına, şöyle bir fikir geldi: Brantford ile beş mil kadar uzaklıktaki Mount Pleasant kasabası arasındaki telgraf teli üzerinden ses göndermeye çalışacaktı. Herkesi Mount Pleasant'taki büyük mağazada toplanmaya ve telefonun nasıl çalıştığını orada görmeye davet etti.

Bu çağrıyı yaptığı günün akşamı, mağaza insanlarla dolup taşıyordu. Sanki kasabada büyük bir eğlence varmış gibi, herkes aynı anda heyecanlı heyecanlı konuşuyordu. Aleks herkesten sessiz olmalarını rica etti ve telefon ahizesini kulağına dayadı. Kalabalık, Aleks'in yüzüne bakıyordu ve onun gülümsediğini gördüler. Aleks, ta Brantford'dan konuşulanları duyuyordu!

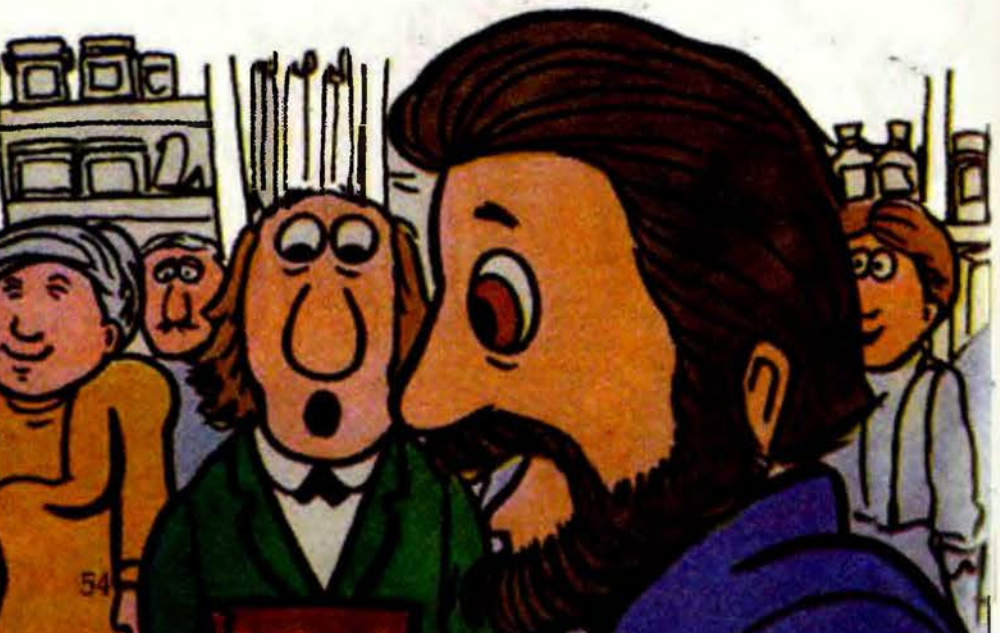
Kalabalık, birden sevinç çığlıkları atmaya başladı. Sonra herkes sırayla telefonun başına geçerek dinledi. Bu inanılmaz bir şeydi! Sadece ses duymakla kalmıyor, aynı zamanda söylenen sözcüklerin tümünü anlayabiliyorlardı.

Birkaç gün sonra, Aleks bu kez Brantford ile sekiz mil uzaklıktaki Paris Ontario arasında bir telefon görüşmesi için düzenlemeler yaptı. Bu telefon görüşmesi, tarihe ilk şehirlerarası telefon görüşmesi olarak geçecekti.

Sonbaharla birlikte Aleks, Boston'a döndü. Burada başarılı bir biçimde birçok şehirlerarası telefon görüşmesi gerçekleştirdi. Yıllar sonra, Aleks, ilk uluslararası telefon görüşmesini de gerçekleştirecekti.

Telefon şirketi, Watson'u San Francisco, sonra da New York'a gönderdi. Burada, Watson telefonun başında, Aleks'in, dünyanın ilk telefon görüşmesindeki o ünlü sözcükleri söylemesi için bekliyordu: "Bay Watson, Bay Watson, çabuk buraya gelin! Lütfen çabuk!"

Watson ise bu kez, Aleks'in yanına gitmesinin eskisinden epey uzun süreceğini söyleyerek, uluslararası ilk telefon konuşmasına tanıklık eden binlerce insanı güldürdü.

Aleks'in Philadelphia'daki başarısından bir yıl sonra, Aleks ve Mabel, evlendiler. İngiltere'ye gittiler. Aleks, burada işitme engelliler için bir okul açtı ve telefonunu Kraliçe Elizabeth'e gösterdi. Kraliçe, bu buluşundan dolayı Aleks'i kutladı. "Daha fazla sayıda insan, sizin öz disiplininize sahip olsa, dünyada ne kadar güzel şeyler başarılabilinir, Bay Bell," dedi Kraliçe.

Aleks, birçok ödül kazandı. Fransız Hükümeti Aleks'e ünlü Volta Ödülü'nü verdi. Aleks, bu ödülden aldığı paranın tümü ile büyük bir laboratuvar kurdu. Aleks'in disiplinli ve araştırıcı zekası, hâlâ yeni fikirlerle doluydu ve bunların gerçekleşebilmesi için deneyler yapmak arzusundaydı.

Bundan sonraki yıllar içerisinde Aleks, yeni buluşlar üzerinde, pes etmeden ve yorulmaksızın çalıştı durdu. Bu yıllarda, buluşlar üzerinde çalışmanın yanı sıra, işitme engelli çocuklara ders vermeye ve onların ailelerine yardımcı olmaya devam etti. Ayrıca, işitme engellilere öğretmenlik yapan eğitimcilere de ders ve konferanslar verdi.

Bir gün, bir baba, kör ve sağır kızını Aleks'e getirdi. Kızın adı Helen Keller'dı ve babası çok ama çok çaresiz hissediyordu kendini. Çünkü Helen'la bir türlü ilişki kuramıyordu. Çocuğuna herhangi bir şey öğretmek hemen hemen olanaksızdı.

Aleks çocuğu kucağına aldı ve sevdi. Bu tatlı çocuğun eğitilebileceğinden emindi çünkü.

Aleks, hem kör hem sağır insanların eğitimi konusunda her hangi bir deneyime sahip olmadığı için, Helen'a yardımcı olabilecek bir okul önerdi. Bu okul aracılığıyla, Keller ailesi, Annie Sullivan öğretmeni buldular. Annie öğretmen, Helen'a elleriyle "duymayı", "konuşmayı" ve "görmeyi" öğretti.

Aleks, Helen'ın ilerlemesini adım adım izledi. Her fırsatta küçük kıza yardımcı olmaya ve moral vermeye çalıştı. İkisi arasında ömür boyu

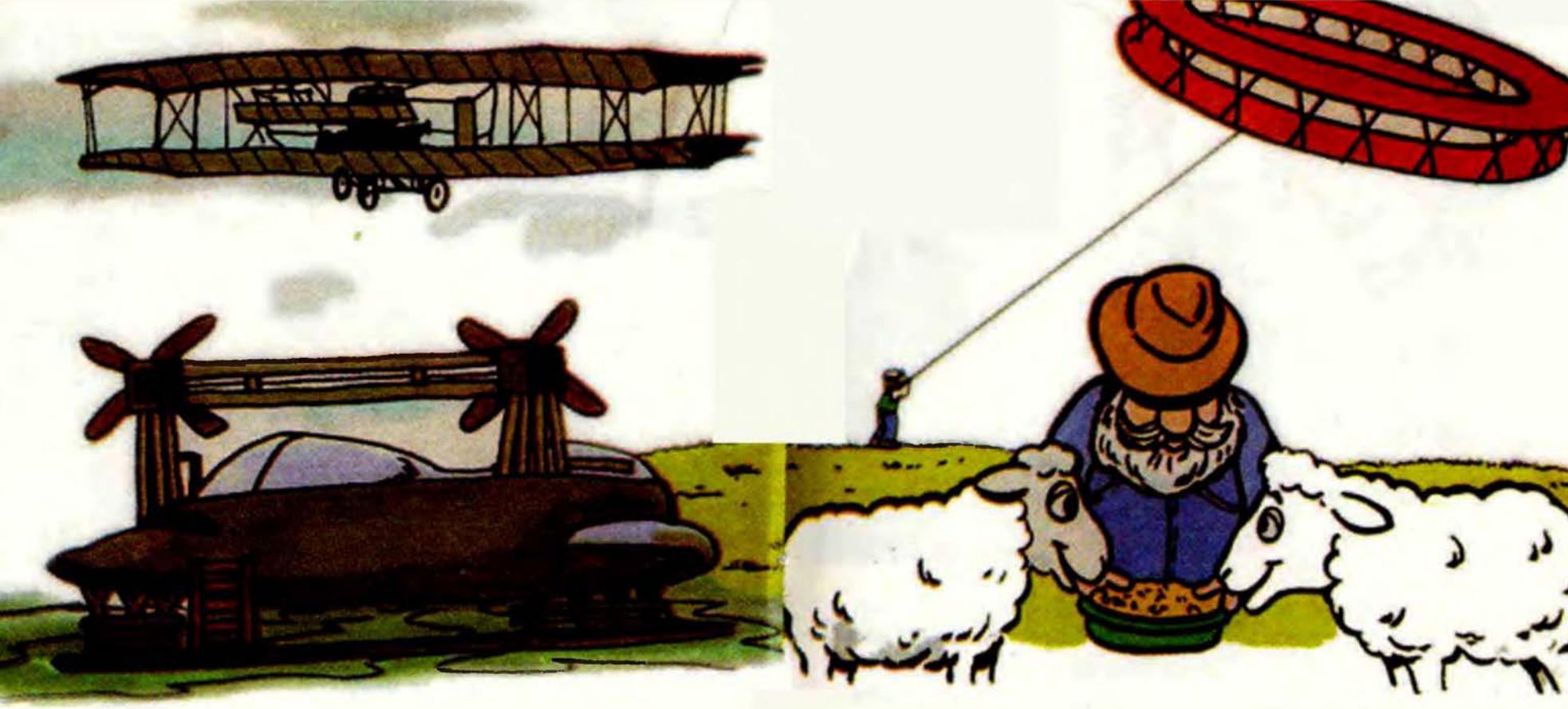

sürecek güzel bir dostluk doğdu. Yıllar sonra Helen, "Aleks olmasaydı ömür boyu karanlık ve sessizliğe mahkum olacaktım," dedi.

Bu arada, Mabel yine Aleks'in sağlığı konusunda endişeleniyordu. Aleks'e, "Bazen çekilip dinlenebileceğin sessiz sakin blr yere ihtiyacın var," dedi. Aleks'in güvenilir minik dostu Çançan da aynı görüşteydi. Bir yaz tatilinde, İskoçya'yı ziyaret ederlerken, tam aradıkları gibi bir yer buldular.

Burası Cap Breton Adası'ndaydı. Yemyeşil bir tepeydi. Hem tepede hem de aşağılarda bir vadi ve nehir vardı. Aleks, Mabel'e, "Küçük bir çocukken yaşadığım İskoçya'yı anımsatıyor bana," dedi. "Buraya bir yazlık ev yaptıralım ve adını "Şirin Tepe" koyalım."

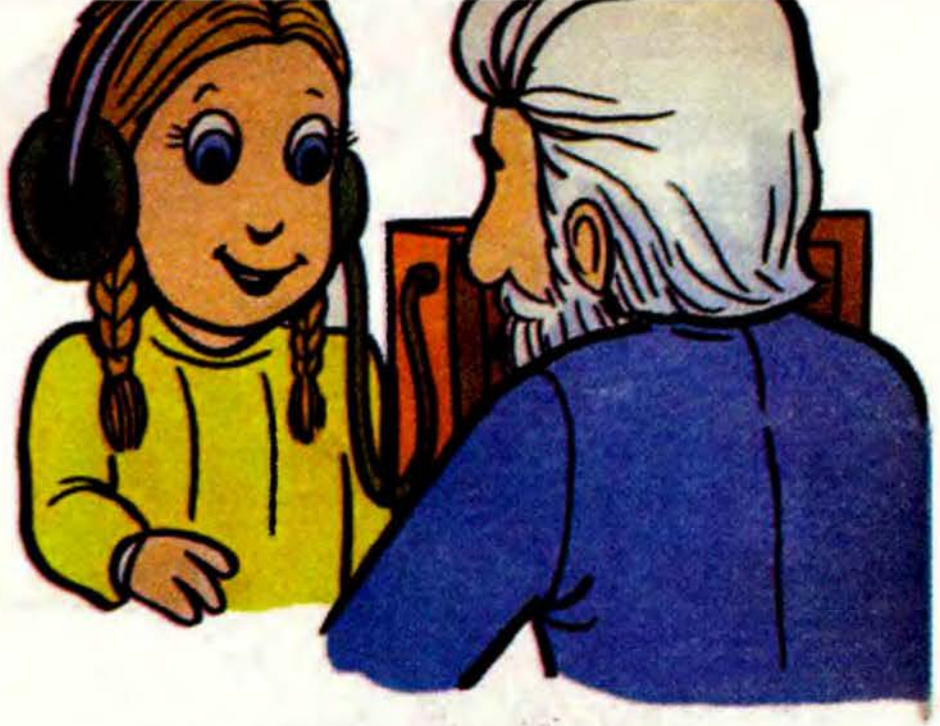
Şirin Tepe'de yazlarını geçirmek, Aleks için yalnızca dinlenmek anlamına gelmiyordu. Burada küçük bir laboratuvar kurdu kendine ve deneylerini sürdürdü. Çançan, "Daima bu kadar sıkı çalışıp bu kadar öz disiplinli olmak zorunda mısın?" diye sordu. Aleks, gülümsedi. Çançan da biliyordu ki, Aleks'in insanlar için yararlı olabilecek yeni şeyler araştırmadığı sürece, mutlu olması olanaksızdı.

Havada uçan kuşları izlerken, Aleks'in aklına, uçmanın da ileride bir gün gerçekleşebileceği fikri uyandı. Hemen uçurtmalarla deneyler yapmaya başladı. Yaptığı her uçurtma, bir öncekinden daha büyük ve karmaşık oluyordu.

1906 yılında, insanın uçabileceği düşüncesi üzerinde kafa yoran dört genç adam, Şirin Tepe'ye geldiler. Bir akşam, hep birlikte Bell'lerin konuk odasında oturmuş sohbet ederken, Mabel, bir öneride bulundu. "Aleks, yanında dört tane pırıl pırıl genç mühendis var. Bu arkadaşlar da en az senin kadar uçma konusuna ilgi duyuyorlar. Biz neden bir dernek kurmuyoruz?"

Ve hep birlikte bu derneği kurdular.

İnsan taşıyan dev uçurtmalar yaptılar, sonra da büyük yelkenli uçuş araçlarına ve sonunda motorlu araçlara geçtiler. 23 Şubat 1909 tarihinde, Gümüş Ok (Silver Dart) saatte 40 mil hızla yarım mil boyunca uçmayı başardı. Bu İngiltere'deki bu türden ilk uçuş oldu.

Tüm bu yıllar içerisinde, Aleks'in öz disiplinli yapısı ve araştırıcı zekası, onu bir buluştan diğerine götürdü. Bunlar Aleks'i, uçurtmalardan uçaklara, gemilerden makinelere kadar uzun bir arayışa yöneltti. Deniz suyunu tuzdan arındırmanın yöntemini keşfetti Aleks. Sonra gemilerin karanlıkta buzullara çarpmasını önleyecek bir buluş yaptı. Aleks havalandırma sistemleri ve plaklarla ilgili deneyler gerçekleştirdi. Doktorlar için, bedende bir kurşun ya da başka bir metal parçasının tam yerini saptayan bir alet bile geliştirdi.

Ama tüm bunlar arasında, Aleks'i en mutlu eden buluşlarından birisi, insanlarda duyma yeteneğini ölçen aletiydi. Bu alet sayesinde Aleks, doktorların, işitme sorunlarını erken teşhis edebileceklerini ve böylece ciddi bir aşamaya gelmeden önce tedavi edebileceklerini umuyordu.

Buluşları nedeniyle Aleks bir çok ödüle değer görüldü. Tüm bu ödüller arasında onu en çok mutlu eden, Chicago'da bir işitme engelliler okuluna, Aleksander Graham Bell adının verilmesi oldu.

Çünkü her ne kadar bizler Aleks'i büyük bir kaşif olarak düşünüyor olsak da, o, hayattaki en önemli işinin sağırlara konuşmayı öğretmek olduğunu düşünüyordu.

Aleksander Graham Bell dünyayla ilgili soru sormaktan asla bıkmadı. Bu soruların yanıtları kendini nereye götürdüyse, yılmadan bıkmadan bunların peşinden gitti.

Aleks'ten bir kaşifin tam olarak ne yaptığını tanımlaması istendiğinde, şöyle dedi:

"Kaşif, dünyaya baktığında, gördüğü şeyler karşısında tatmin olmayan insandır. Gördüğü her şeyi daha da geliştirmek ister, daha da yararlı ve güzel bir hale getirmeyi ister. Dünyaya yararlı olmak ister. O, yılmadan bu düşüncenin peşinden gider."

Aleksander Graham Bell, sürekli araştıracak, çalışacak ve yılmayacak bir öz disipline sahip olduğu için, aklını kurcalayan düşüncelerin ardından gitti ve o devrin en büyük buluşlarından bazılarını gerçekleştirebildi.

Her birimiz dünya çapında kaşif olamayabiliriz büyüdüğümüzde. Ama Aleksander Graham Bell gibi bir öz disipline sahip olursak, gördüğümüz her şeyi daha da yararlı ve güzel hale getirmek için çalışmaktan korkmayız. Bu öz disiplin sayesinde, siz de sandığınızdan çok ama çok daha fazla şey başarabilmenizin olanaklı olabildiğini göreceksiniz-dir belki de. Belli mi olur, bakarsınız belki önemli bir keşif, hatta keşifler de yapabilirsiniz!

Tıpkı bizim iyi dostumuz Aleks gibi!

TARİHSEL BİLGİLER

Aleksander Graham Bell, kendini daha çok işitme engellilerin öğretmeni olarak görmüştür. Ama Graham Bell deyince akla telefonu bulan kişi gelir. Aslında onun buluşları bundan çok daha fazlasını kapsar. Onun buluşlarından bazıları günümüzde halen geliştirilmektedir.

Aleksander Graham Bell, kısaca Aleks, 3 Mart 1847'de İskoçya'nın Edinburgh kentinde dünyaya geldi. Babası özellikle doğuştan sağır olan insanların sorunlarıyla ilgileniyordu ve onlara konuşmayı öğretmek amacıyla Görüntülü Konuşma adında bir sistem geliştirmişti.

Bu sıralarda Aleks'in ağabeyisi ve kardeşi bir kaç ay arayla veremden öldü. Aleks'de de bu hastalığın belirtileri görülmeye başlamıştı. Bunun üzerine anne ve babası daha sağlıklı bir bölgeye gitmeye karar vererek, Kanada'ya taşındılar.

Bell ailesi, Ontario kenti yakınlarında Brantford kasabasına yerleştiler. Burada Aleks'in sağlığı çok hızlı bir biçimde düzelmeye başladı. 1871'de Boston'da bir sağırlar okulunda Görüntülü Konuşma dersleri vermeyi kabul edecek kadar iyileşmişti. Ardından, 1873 yılından 1877'ye kadar Boston Üniversitesi'nde ses fizyolojisi dersleri verdi. Boş zamanlarında ders çalışmaya, incelemeler ve deneyler yapmaya devam etti. Bu sıralar elektriğe merak sarmıştı, telgrafı geliştirmeye çalışıyordu. Bu, aynı anda birkaç mesaj geçebilen bir sistemdi. Sonunda Aleks'in telgraf üzerindeki bu çalışmaları telefonu bulmasına yol açacaktı. Bu düşünce, tatilini geçirmek üzere geldiği Brantford'ta bir yaz günü aklına düşmüştü.

Ancak, deney yapmak için para gerekiyordu. Bu sıralarda şans, Aleks'in yüzüne güldü ve Aleks'in öğrencilerinden iki varlıklı aile Gardiner Hubbart ve Thomas Sanders ona maddî destek vermeyi kabul ettiler. Onların yardımıyla Aleks, yanına bir de yardımcı aldı. Bu, teknik bilgisi ve çalışma coşkusu inanılmaz güçte olan Thomas Watson'du.

ALEKSANDER GRAHAM BELL
1847-1922

İki yıl boyunca, Watson'un da yardımlarıyla Aleks, gece gündüz demeden deneyleri üzerinde çalıştı. 7 Mart 1876'da "Telgrafçılıkta Gelişmeler" adı altında patent uygulanmasına başlandı ve bunun sonucunda ünlü 174465 nolu patent, ilk olarak telefona verildi. Bundan üç gün sonra, tarihin ilk telefon görüşmesi gerçekleşti. Telefonda söylenen ilk cümle şuydu: "Bay Watson, bay Watson, hemen buraya geliniz..." Böylece artık, telefon çağı başlamıştı.

Aleks'in öğrencilerinden Mabel Hubbard, Aleks'e destek veren Gardiner Hubbart'ın kızıydı ve dört yaşında geçirdiği kızamık sonucu sağır olmuştu. 1877'de Mabel ve Aleks, evlendiler. İki kızları oldu ve birlikte uzun, dopdolu ve mutlu bir yaşam sürdüler.

1885'te Aleks ve Mabel, Mova Skoçya'nın Cape Breton Adası'nda bir arazi satın aldılar ve bir yazlık ev yaptırdılar. Adını da Şirin Tepe koydular. Genç mühendislerden oluşan bir ekiple birlikte Havacılık Deney Derneği'ni kurdu. Bu dernek uçuşla ilgili yapılan ilk deneylerin en başarılılarından bazılarını gerçekleştirdi.

Aleksander Graham Bell'in buluşları ona birçok büyük ödül getirdi. Ama onun alçakgönüllülüğü ve verimli kişiliği hiç değişmedi. Aleks her zaman sağırlarla çalışmalarının yaşamdaki en önemli işi olduğunu söyledi.

Bell, 2 Ağustos 1922'de, Baddeck'te yaşama veda etti. Çalışmaları ve kişiliğiyle kazandığı saygı öylesine büyüktü ki, anısına onun cenazesi toprağa verilinceye kadar, ülkesindeki tüm telefonlar sessiz kaldı.